

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **I. P.**, bývajúceho v K., zastúpeného JUDr. V. Z., advokátom v K., proti odporcovi **P. D. vo S. J.**, so sídlom S., IČO: X., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. PK – 5 C 724/1997, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2007, sp.zn. 3 Co 406/06, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľa **o d m i e t a .**

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III uznesením z 26. júna 2006 č.k. PK – 5C 724/97-91 konanie zastavil. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že navrhovateľovi s poukazom na § 7 ods. 6 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov vznikla poplatková povinnosť doplatiť súdny poplatok za rozšírený predmet poplatkového úkonu, ktorú zmenu návrhu súd pripustil právoplatným uznesením č.k. 5 C 724/97-53 zo dňa 17. mája 2004 v spojení s § 18 ods. 2 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov vo výške 49 845,- Sk (položka 1, písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov). Navrhovateľ bol na zaplatenie súdneho poplatku vyzvaný a hoci bol poučený aj o následkoch jeho nezaplatenia, súdny poplatok nezaplatil. Preto súd prvého stupňa konanie s poukazom na § 10 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov zastavil. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľa uznesením z 31. mája 2007 sp.zn.

3 Co 406/06 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na § 4 ods. 2 písm. u/ zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého od poplatku je oslobodený navrhovateľ v konaní podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov a v ďalších konaniach, ak to ustanovujú osobitné predpisy. Takýmto osobitným zákonom je aj zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je podľa § 21a ods. 2 oprávnená osoba domáhajúca sa svojho práva podľa tohto zákona proti povinnej osobe je oslobodená od súdnych poplatkov; oslobodená od súdnych poplatkov je aj osoba domáhajúca sa svojho práva podľa § 8, ak súd rozhodol v jej prospech. Z obsahu spisu zistil, že navrhovateľ sa pôvodne svojím návrhom v konaní, ktorý bol súdu doručený dňa 3.12.1997, domáhal voči odporcovi vydania poľnohospodárskej pôdy podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov. Podaním zo dňa 1.4.2004 (súdu bolo doručené dňa 6.4.2004) návrh zmenil a žiadal, aby odporca bol zaviazaný zaplatiť dlžné nájomné a spôsobenú ujmu zo znemožnenia hospodárenia na jeho pôde vo výške 996 900,-- Sk. Zmenu návrhu podľa § 95 ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa pripustil uznesením, č.k. 5 C 724/97-53 zo dňa 17. mája 2004, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 31.5.2004. Následne po tom, ako navrhovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, bol súdom prvého stupňa dňa 17.5.2006 vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 49 845,-- Sk, ktorý nezaplatil. Vo výzve, ktorú navrhovateľ prevzal dňa 22.5.2006, bol aj poučený o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku. Odvolací súd preto dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne a v súlade so zákonom konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil podľa § 10 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. Poukázal na to, že predmetom konania je zaplatenie 996 900,-- Sk, t.j. také konanie, ktoré nie je od platenia súdneho poplatku oslobodené ex lége (zákonné vecné oslobodenie) a ani v prípade osoby navrhovateľa sa nejedná o osobné oslobodenie podľa § 4 ods. 2 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Nesplnenie poplatkovej povinnosti v prípadoch, ak sa má v zmysle zákona o súdnych poplatkoch konať až po zaplatení súdneho poplatku (§ 10 ods. 1, 2) a nezaplatenie súdneho poplatku má za následok zastavenie konania, je osobitnou procesnou prekážkou vyplývajúcou zo zákona o súdnych poplatkoch, ktorá bráni tomu, aby súd konal vo veci samej a vydal meritórne rozhodnutie. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal aj na to, že v danom prípade nedošlo k zániku práva na vyrubenie súdneho poplatku. Navrhovateľ návrh, ktorým sa domáhal zaplatenia 996 900,-- Sk

a z ktorého mu vznikla povinnosť zaplatiť súdny poplatok, doručil súdu až 6.4.2004 (č.l. 51 spisu) a preto lehota podľa § 13 ods. 1 zákona začala plynúť od konca roka 2004 a doteraz neuplynula (plynie od 1.1.2005 do 31.12.2008).

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ, ktorý navrhol uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a v znení § 1 až § 6 O.s.p. mu nebola umožnená rýchla a účinná ochrana jeho práv. V dôsledku nekonania súdov odporca užíval jeho majetok, hoci vedel o jeho snahe podnikat' na pôde ako samostatne hospodáriaci roľník a neuzatváral s ním nájomné zmluvy. V dôvodoch dovolania rozoberal skutkový a právny stav veci najmä v súvislosti s dlhodobými priesťahmi súdov v konaní. Týmto došlo k porušeniu jeho práv vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky a O.s.p.

Odporca navrhol dovolanie navrhovateľa ako nedôvodné zamietnuť. Poukázal na to, že vo veci vždy postupoval podľa platnej legislatívy a neboli splnené zákonné predpoklady pre náhradu škody. Žiadne pozemky navrhovateľa on neobhospodaruje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu,

ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na navrhovateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závažný

procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. K odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom dôjde aj vtedy, ak súd zastaví konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol vyrubený v rozpore s právnymi predpismi. O takýto prípad sa však v prejednávanej veci nejedná.

Z obsahu dovolania navrhovateľa je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzuje z toho, že odvolací súd potvrdením uznesenia súdu prvého stupňa o zastavení konania, keďže nepovažoval za vecne správny procesný postup súdov, ktoré mu vyrubili súdny poplatok za podaný návrh, odňal mu možnosť konať pred súdom.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov) sa súdne poplatky vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov, ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Od poplatku je oslobodený navrhovateľ v konaní podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov a v ďalších konaniach, ak to

ustanovujú osobitné predpisy (§ 4 ods. 2 písm. u/ zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Z ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania, súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený (§ 10 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Z odseku 2 citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že pre nezaplatenie poplatku súd konanie nezastaví, a/ ak už začal konať vo veci samej, b/ vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi, ktorému súd ustanovil opatrovníka, pretože nie je známy jeho pobyt, alebo sa mu nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine, c/ došlo k rozšíreniu návrhu alebo podaniu vzájomného návrhu v tej istej veci potom, ako začal konať vo veci samej, d/ ide o opravný prostriedok proti rozhodnutiu správnych orgánov, e/ žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona.

Podľa § 14 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov na konanie vo veciach poplatkov, ak tento zákon neustanovuje inak, platí primerane Občiansky súdny poriadok (O.s.p.)

Z ustanovenia § 95 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa uznesením zo 17. mája 2004 č.k. 5 C 724/97-53 pripustil zmenu návrhu podľa § 95 ods. 1 O.s.p. a navrhovateľom pôvodne uplatňovaný nejasný návrh na začatie konania na ukončenie obmedzovania vlastníckych práv a vrátenie nehnuteľností v zmysle § 6 zák.č. 229/1991 Zb., v ktorom konaní bol tento v zmysle citovaného ustanovenia § 4 ods. 2 písm. u/ zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov oslobodený od platenia súdneho poplatku, nahradil zmeneným návrhom, ktorým

navrhovateľ žiadal odporcu zaviazať na zaplatenie sumy 996 900,-- Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že ustanovenie § 95 ods. 1 O.s.p. je vyjadrením dispozičného oprávnenia navrhovateľa, ktoré mu umožňuje disponovať s konaním alebo jeho predmetom. Vzhľadom k tomu, že navrhovateľ po právoplatnom rozhodnutí súdu o pripustení zmeny návrhu na začatie konania v ňom uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorý nie je vecne a ani osobne oslobodený od platenia súdneho poplatku, súd prvého stupňa teda postupoval správne, keď mu uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za zmenený návrh.

Dovolací súd vzhľadom na námietky dovolateľa o nemožnosti vyrubenia poplatku vzhľadom na uplynutie času považuje za potrebné poukázať na ustanovenie § 13 ods. 1 zák.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným. Keďže povinnosť navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok vznikla až zmenou návrhu v roku 2004, trojročná lehota začala plynúť 1.1.2005 a uplynula 31.12.2008. Prvostupňový súd však navrhovateľa vyzval na zaplatenie tejto sumy v uvedenej lehote. Uviest' je potrebné aj to, že povinnosť platiť súdny poplatok vyplýva pre účastníka konania zo zákona a v prípade, že nie je zaplatený, súd postupuje podľa § 10 zákona o súdnych poplatkoch v platnom a účinnom znení.

Dovolací súd poukazuje tiež na to, že i keď čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručuje každému právo na spravodlivé konanie a prístup k súdu, nezaručuje žiadnemu účastníkovi súdneho konania bezvýhradné právo na bezplatné súdne konanie.

Z uvedeného vyplýva, že postupom súdov nedošlo u navrhovateľa k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Skutočnosť, že by v konaní dochádzalo k priet'ahom, nemožno podľa ustálenej súdnej praxe považovať za odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení

s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. novembra 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková

